

Министерство на земеделието

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 20/2023)

София, 25 май 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Площи за реколтиране с есенни култури	3
1.2	Засети площи с пролетници	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения и етерично-маслени култури	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	5
2.1	Зърнени и маслодайни култури	5
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	8
3.1	Зърнени и маслодайни култури	8
3.2	Плодове и зеленчуци	9

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Площи за реколтиране с есенни култури

Оперативните данни към 18 май 2023 г. сочат увеличение на площите за реколтиране с пшеница и ечемик съответно с 2,7% и 0,4% на годишна база и намаление на тези с маслодайна рапица (с 30,5%), тритикале (с 8%) и ръж (с 6,4%).

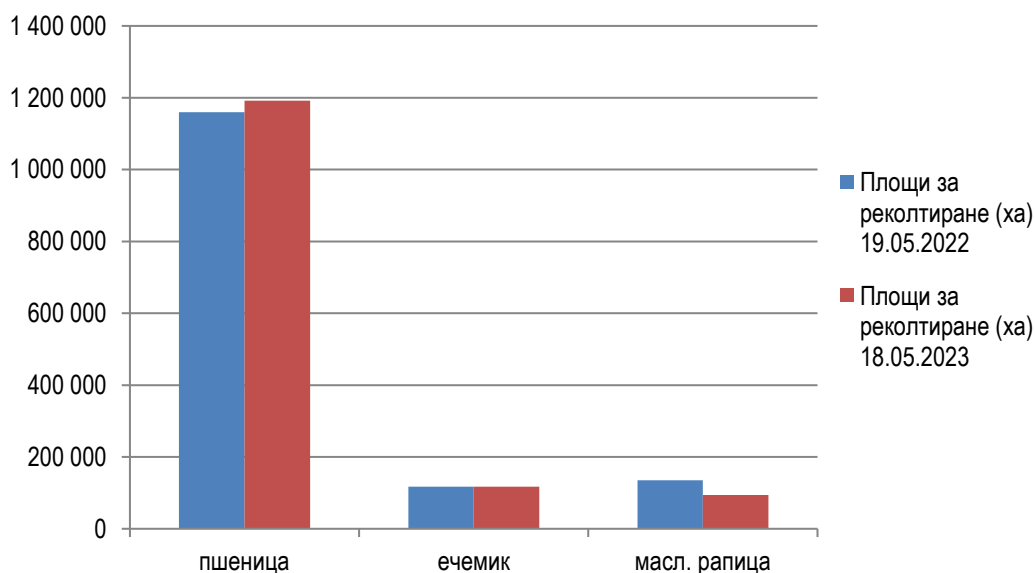
Площи за реколтиране с основни есенни култури към 18.05.2023 г.

	19.05.2022	18.05.2023	Изменение на годишна база, %
пшеница	1 160 019	1 191 556	2,7%
ечемик	117 012	117 510	0,4%
маслодайна рапица	134 811	93 749	-30,5%
ръж	8 507	7 966	-6,4%
тритикале	14 663	13 493	-8,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи.

Площи за реколтиране при основни есенни култури към 18.05.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Засети площи с пролетници

На този етап засетите площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно са под нивата отпреди една година - респективно със 7,7% и 11,1%, макар да се наблюдава постепенно наваксване на изоставането. Площите с пролетен ечемик вече са с 4,3% над миналогодишните.

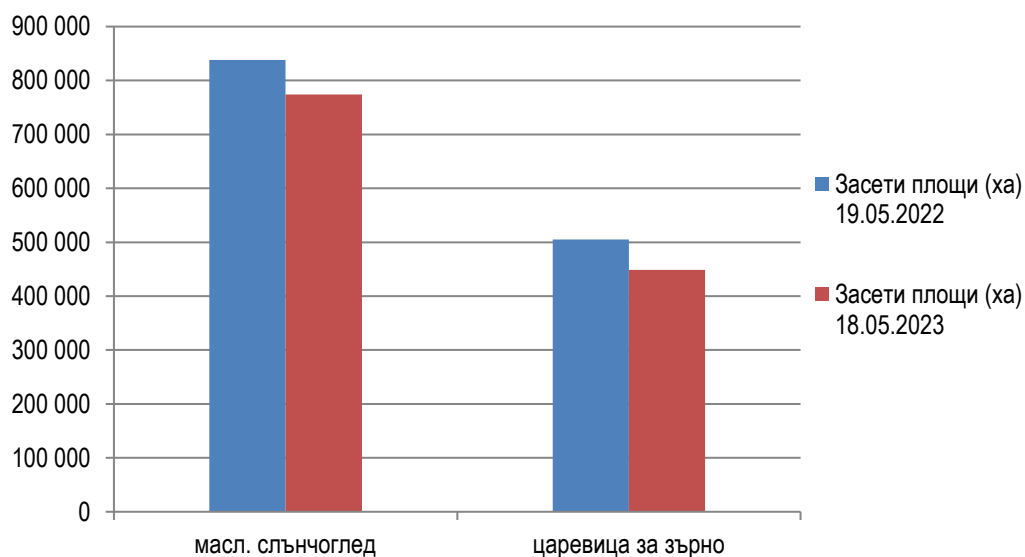
Продължава разсаждането на тютюн.

Засети площи с пролетници към 18.05.2023 г., ха

	19.05.2022	18.05.2023	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	837 883	773 752	-7,7%
царевица за зърно	505 043	448 951	-11,1%
пролетен ечемик	1 369	1 428	4,3%
тютюн Ориенталски	586	897	53,1%
тютюн Виржиния	101	50	-50,5%
тютюн Бърлей	83	60	-27,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 18.05.2023 г., сравнено със същия период на 2022 г.

1.3 Площи и производство на зеленчуци

При повечето от основните видове зеленчуци, дини и пъпеши, отглеждани на открито, към 18 май 2023 г. се отчитат по-малко засадени площи на годишна база, като намалението е в границите от 5,9% (дини) до 43,1% (пъпеши). Изключение правят площите с ягоди на открито, които нарастват с 4,2%.

На този все още ранен стадий, прибирането на реколтата от картофи, зеле и ягоди от открити площи се движи с по-бавни темпове спрямо година по-рано.

От началото на 2023 г. до момента в страната са произведени с 82,9% повече оранжерийни домати в сравнение със същия период на миналата година, докато оранжерийното производство на краставици се свива с 15,1%.

Площи и производство от зеленчуци към 18.05.2023 г.

	18.05.2023				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	4 366	14	229	1 636	-35,3%	-6,7%	-1,3%	5,8%
зеле	228	5	78	1 560	-21,9%	-73,7%	-59,4%	54,3%
дини	1 661	*	*	*	-5,9%	-	-	-
пъпеши	543	*	*	*	-43,1%	-	-	-
пипер на открито	326	*	*	*	-27,4%	-	-	-
домати на открито	411	*	*	*	-31,8%	-	-	-
краставици на открито**	134	*	*	*	-6,9%	-	-	-
ягоди на открито	896	28	19	68	4,2%	-84,7%	-88,2%	-22,7%
домати в оранжерии	344	62	1 361	2 195	-3,6%	37,8%	82,9%	32,8%
краставици в оранжерии	235	82	4 608	5 620	-7,5%	-1,2%	-15,1%	-14,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“ и ОСЗ, обработени от Министерство на земеделието.

* Няма данни

** вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения и етерично-маслени култури

През последната седмица са прибрани първите количества ранни сортове череша (в област Благоевград) и розов цвят (в област Пловдив).

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

От началото на пазарната 2022/23 година до 21 май 2023 г. през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени общо 950,6 хил. тона пшеница (в т. ч. 27,5 хил. тона през последната седмица), което е с 27,3% по-малко на годишна база. Експортът на ечемик през порта остава в застои, отбелязвайки спад от 58,9% спрямо година по-рано.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на царевица и 4% от този на слънчоглед.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	04.07.2021 – 21.05.2022	04.07.2022 – 21.05.2023	Изменение на годишна база
пшеница	1 307 435	950 602	-27,3%
ечемик	87 725	36 065	-58,9%
рапица	0	11 014	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2022 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2022 г. - февруари 2023 г. извън страната са реализирани 2 127 хил. тона пшеница, 84,8 хил. тона ечемик и 217,7 хил. тона рапица. В сравнение със същия период на миналия сезон е налице намаление на експорта на трите култури както следва: пшеница – с 44,1%, ечемик – със 77,2% и рапица – с 19,6%.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

При отчетени 49,6 хил. тона за периода 14 - 21 май 2023 г., изоставането на общия експорт на царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на настоящия пазарен сезон до момента се свива до 39,7% на годишна база. За поредна седмица през пристанището не са преминавали товари със слънчоглед за износ.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	05.09.2021 – 21.05.2022	05.09.2022 – 21.05.2023	Изменение на годишна база
царевица	671 985	405 253	-39,7%
слънчоглед	0	14 494	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2022 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Данните на НСИ за общия износ на царевица и слънчоглед през периода септември 2022 г. – февруари 2023 г. сочат годишно намаление съответно с 56,8%, до 386,9 хил. тона и с 2,5%, до 334,5 хил. тона.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2022 г. за есенните и м. септември 2022 г. за пролетните култури) до 21 май 2023 г. не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода м. юли 2022 г. – м. февруари 2023 г. в страната са внесени 37,6 хил. тона пшеница и 36,8 хил. тона рапица, което е респективно с 22,6% и 27,6% под нивото отпреди една година. Вносът на ечемик за периода възлиза на 6,2 хил. тона, при едва 969 тона по същото време на миналия сезон.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През първите шест месеца на пазарната 2022/23 година се наблюдава увеличение на вноса на слънчоглед с 14,8% на годишна база, до 598,6 хил. тона и спад на доставките на царевица с 42,1%, до 35,7 хил. тона.

2.2 Плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през първите два месеца на 2023 г. вносът на пресни зеленчуци възлиза на 55,1 хил. тона, с 5,7% над отчетения година по-рано. Същевременно, при вноса на пресни плодове е налице намаление с 10,2%, до 65,8 хил. тона.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари - февруари 2023 г., сравнено със същия период на 2022 г., тона

Поток	Продукти	януари - февруари 2022	януари - февруари 2023	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	52 079	55 061	5,7%
	пресни плодове	73 351	65 843	-10,2%
Износ	пресни зеленчуци	8 009	7 301	-8,8%
	пресни плодове	18 478	15 870	-14,1%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2022 г. и 2023 г.), обработени от МЗм

Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

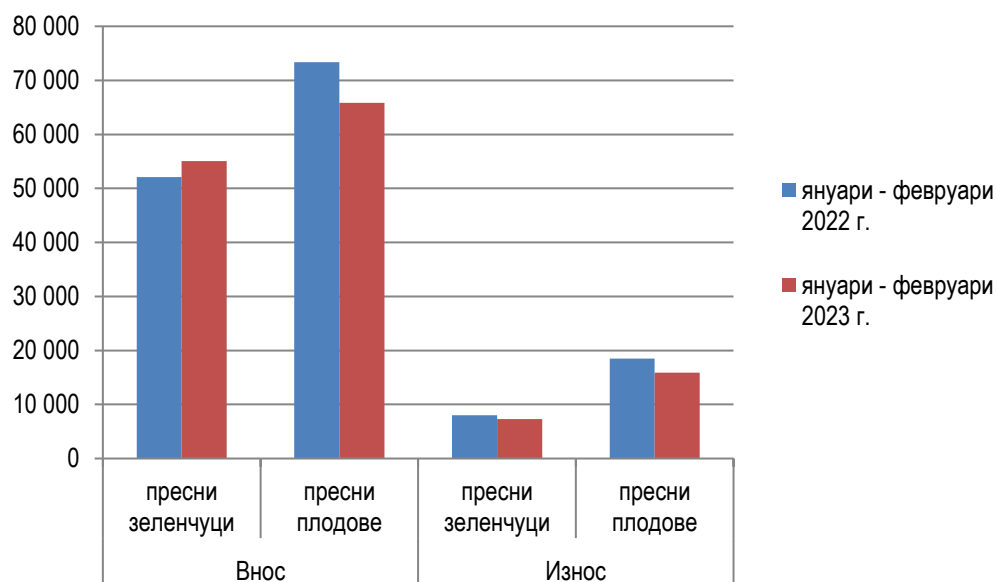
Увеличението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-големите доставки на картофи (с 2,1 хил. тона или 22,5%) и лукови зеленчуци (с 1,2 хил. тона или 24,9%). Повече са и внесените количества домати (с 1,7%), краставици и корнишони (с 10%), пиперки (с 13,6%) и карфиол и броколи (с 26,2%). От друга страна, импорът на зеле спада почти наполовина (с 1,6 хил. тона), а този на тикви, гъби, марули и моркови и репи – в границите от 3,8% (тикви) до 24,9% (моркови и репи).

Близо 75% от целия внос на пресни плодове за първите два месеца на 2023 г. се формира от цитрусови плодове и банани - общо 49,1 хил. тона, със 7,6% под нивото отпреди една година. Съществен дял (12%) заемат и доставките на ябълки, които се свиват

с 31,9%, до 7,9 хил. тона. Сред останалите плодове, внасяни в по-съществени количества по това време, намаление на доставките спрямо аналогичния период на 2022 г. се отчита при гроздето (с 15,8%), а увеличение - при ягодите (с 15,1%), черупковите плодове (с 15,6%) и крушите (с 21,5%).

През периода януари – февруари 2023 г. са изнесени 7,3 хил. тона пресни зеленчуци и 15,9 хил. тона пресни плодове, което е респективно с 8,8% и 14,1% по-малко на годишна база.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

При преобладаваща част от основните пресни зеленчуци като пиперки, краставици и корнишони, лукови зеленчуци, зеле, тикви, патладжани и картофи се наблюдава свиване на реализацията извън страната, вариращо от 10,1% (пиперки) до 72% (картофи). Износът на домати е с 2% над миналогодишния. Прави впечатление многократният ръст на експорта на марули, карфиол и броколи, макар количествата да остават сравнително малки.

Отчетеният износ на пресни плодове през първите два месеца на 2023 г. представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. 14,4 хил. тона цитрусови плодове. Значително увеличение на годишна база бележи износът на черупкови плодове (с 86,7%) и дюли (близо пет пъти), докато този на ягоди спада с 23,8%.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 17 май 2023 г. средните изкупни цени на хлебна и фуражна пшеница за страната се понижават респективно с 1,7% и 1,5% на седмична база. Царевицата се търгува на същата цена като през предходната седмица, а слънчогледът поскъпва с 1,5%.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 17.05.2023 г., лв./тон без ДДС

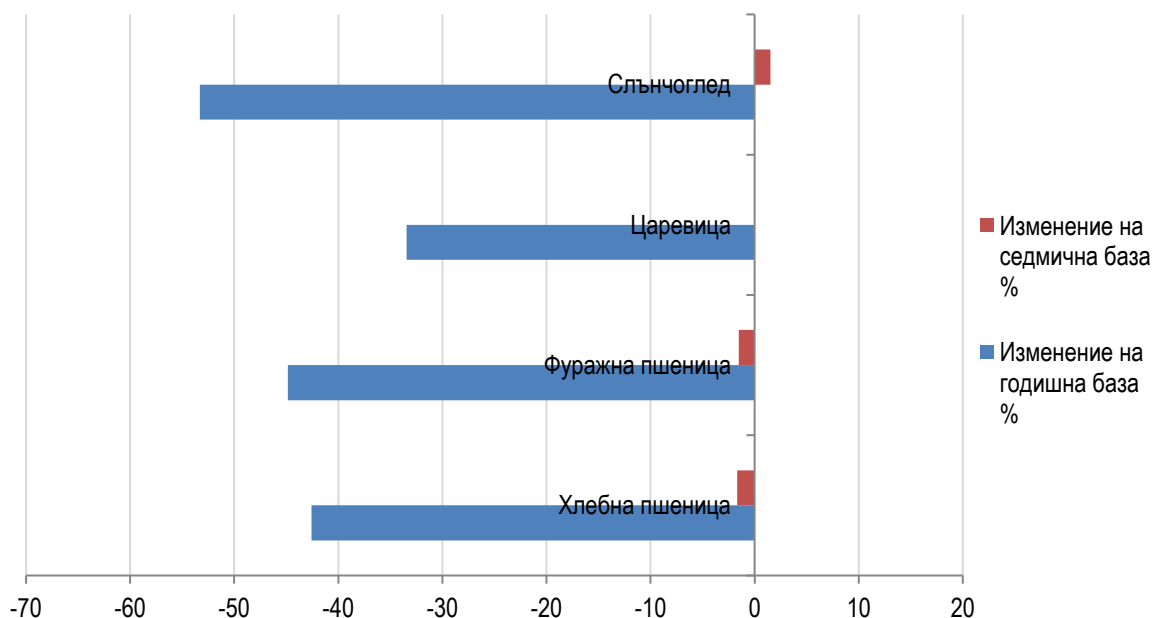
	18.05.2022	10.05.2023	17.05.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	721	421	414	-42,6	-1,7
Фуражна пшеница	707	396	390	-44,8	-1,5
Ечемик	*	*	*	-	-
Царевица	628	418	418	-33,4	0,0
Слънчоглед	1 570	722	733	-53,3	1,5
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗм.

* Няма данни

Спрямо същия период на миналата година, цените на основните зърнени и маслодайни култури бележат спад в границите от 33,4% (царевица) до 53,3% (слънчоглед).

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 17.05.2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

При търговията на едро с плодове и зеленчуци се наблюдават разнопосочни седмични ценови колебания. Средните цени на едро на ябълките, червения пипер, краставиците (български оранжерийни и внос) и българските оранжерийни домати са в рамките на 1,1% - 6% под нивата от предходната седмица. Същевременно, вноските домати и зелето поскъпват с по 0,7%, а картофите - с 3,1%.

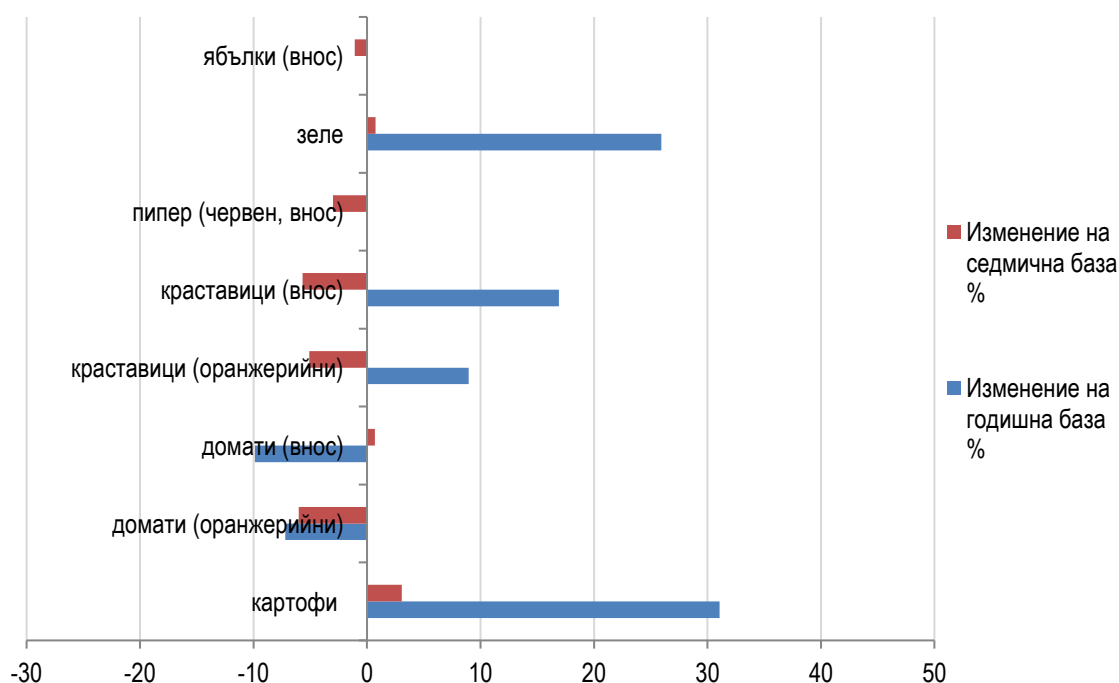
Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 19.05.2023 г., лв./кг

	20.05.2022	12.05.2023	19.05.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,03	1,31	1,35	31,1	3,1
домати (оранжерийни)	3,88	3,83	3,60	-7,2	-6,0
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	3,24	2,90	2,92	-9,9	0,7
краставици (оранжерийни)	2,57	2,95	2,80	8,9	-5,1
краставици (внос)	2,13	2,64	2,49	16,9	-5,7
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен, внос)	*	4,35	4,22	-	-3,0
зеле	1,08	1,35	1,36	25,9	0,7
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,83	1,81	-	-1,1
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗм.

* Няма данни

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 19.05.2023 г.

Към 19 май 2023 г. картофите и зелето се предлагат съответно 31,1% и 25,9% по-скъпо, отколкото по същото време на миналата година. По-умерено са нараснали цените на краставиците – с 8,9% за българското оранжерийно производство и с 16,9% за вносните. Само доматиите са поевтинели на годишна база – със 7,2% оранжерийните и с 9,9% вносните.